

การจัดการความสงบเรียบร้อยในทศวรรษหน้า

สุดจิต นิमितกุล

ปราชญ์ชาวกรีก คือ เฮราคลิตุส (Heraclitus) ได้กล่าวไว้เมื่อ 513 ปีก่อนคริสตกาลว่า “ไม่มีอะไรคงที่นอกจากการเปลี่ยนแปลง” หรือ “There is nothing permanent except change” ฉะนั้นในรอบหลายทศวรรษมานี้งานของบ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะงานของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้ดูแลเรื่องความสงบเรียบร้อยของประเทศ เมื่อก่อนกระทรวงนั้นนอกจากจะดูแลเรื่องความสงบเรียบร้อยทั่วไปแล้ว ยังมีหน้าที่ดูแลเรื่องป่าไม้และแหล่งน้ำอีกด้วย รวมทั้งเรื่องการเจ็บป่วยของราษฎรด้วย เมื่อประเทศเจริญขึ้น และมีการหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น จึงได้แจกภารกิจออกไป

ปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปมาก มีการเดินทางเข้าออกประเทศง่ายกว่าเก่า ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเรื่องภาวะโลกร้อน (Climate change) ถ้าให้การดูแลเรื่องความสงบเรียบร้อยในประเทศต้องถูกกระทบกระเทือนและเปลี่ยนแปลงไปมาก ขณะนี้เราไม่มีตัวเลขที่แน่ชัดว่าคนเข้ามาในประเทศทั้งนักท่องเที่ยวและการหางานทำว่ามีจำนวนเท่าไรแน่ เพราะการดูแลในส่วนนี้หน่วยงานต่างๆ ต่างทำหน้าที่และผู้เขียนเห็นว่าไม่มีเจ้าภาพในการดูแลอย่างทั่วถึง ก่อให้เกิดปัญหาในประเทศมากมาย ซึ่งทุกคนทราบดีอยู่แล้ว การดูแลคนเข้าเมืองทุกประเภทน่าจะมีหน่วยงานดูแลขึ้นเป็นการเฉพาะเป็นเอกภาพที่ชัดเจนกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่หลักในการดูแลเรื่องความสงบเรียบร้อยในประเทศควรหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาพิจารณาอย่างจริงจัง โดยจัดให้มีหน่วยงานขึ้นเป็นการเฉพาะและกระทรวงมหาดไทยต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้เขียนพิจารณาเห็นว่าหน้าที่การจัดการเรื่องคนเข้าเมืองทั้งที่ถูกต้องกฎหมายและผิดกฎหมายนี้

กระทรวงมหาดไทยน่าจะดำเนินได้มีประสิทธิภาพกว่า เพราะกระทรวงมหาดไทยมีระบบทะเบียนราษฎรอย่างสมบูรณ์มีทั้งหน่วยงานในระดับจังหวัดและอำเภอไปถึงตำบลหมู่บ้านมีบุคลากรประจำอยู่ในทุกพื้นที่รวมทั้ง

องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไรก็ดีหากไม่จัดตั้งหน่วยงานขึ้นเป็นการเฉพาะก็อาจทำหน้าที่โดยริเริ่มให้มีการประสานงานอย่างจริงจังกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดูแลป่าไม้ ภูเขาและแหล่งน้ำเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ขณะนี้ทุกจังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดภาคเหนือกำลังเผชิญปัญหาไฟป่า ซึ่ง

ก่อให้เกิดปัญหาแก่สุขภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง มีข่าวออกมาว่ารัฐมนตรีบางท่านกล่าวตำหนิผู้ว่าราชการจังหวัดว่าดูแลไม่ดี ปัญหาไฟป่าเกิดขึ้นทุกปี ในฤดูแล้งยากที่

จะแก้ไขเพราะเกิดจากหลายปัจจัย ทั้งทัศนคติของประชาชนที่เห็นการเผาป่าเป็นเรื่องธรรมดาและเคยชิน ทำมาทุกปี นอกจากนั้น ยังสามารถลดต้นทุนได้ด้วย การแก้ปัญหาไฟป่าที่เรากำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้นอกจากจะแก้ไขไม่ตรงจุดแล้ว ยังเป็นการแก้ปลายเหตุอีก

ปัญหาพื้นฐานในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แหล่งน้ำ และภูเขา ปัจจุบันมีหน่วยงานหลักดูแล คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการจัดการดูแลในระดับต่างๆ ฉะนั้นในแนวความคิดเบื้องต้นควรจะให้กระทรวงมหาดไทยดูแลเรื่องป่าไม้ แหล่งน้ำ และภูเขาโดยตรงเหมือนประเทศในยุโรปและอเมริกาที่กระทรวงมหาดไทยดูแลเรื่องป่าไม้และอุทยาน (Park) ทั่วประเทศ นอกจากนั้นควรมีห้องศกปรกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสัมผัสโดยตรงและมากยิ่งขึ้น โดยเข้ามาจัดการดูแลรักษา รวมทั้งการจัดการเรื่องไฟป่าด้วย เท่าที่ผ่านมาจากจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแต่เพียงได้รับการประสานในการดับไฟป่าเท่าที่จะทำได้ เพราะขาดทั้งอำนาจหน้าที่และขาดอัตรากำลังและงบประมาณ ฉะนั้นเท่าที่ผ่านมากการแก้ปัญหาจึงทำได้ไม่ดีเป็นไปตามที่มีตามเกิด

การจัดการเรื่องความสงบเรียบร้อยในทั้งสองเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและรอบคอบเพราะมิฉะนั้นจะไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมผู้เขียนเห็นว่าการจัดการทั้งสองเรื่องนี้ จะต้องมีการจัดการในรูปมหภาค (Macro level) โดยมีนโยบายชัดเจนแน่นอนเป็นองค์รวมจากรัฐบาลส่วนในด้านการจัดการนั้นค่อยเป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไรก็ดี หากแนวความคิดเรื่องการบริหารแบบบูรณาการได้ผลจริงจึงปัญหาต่างๆ อาจจะทำได้ดีกว่านี้

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติจริงอยู่แม้ตามตัวบทกฎหมายจะระบุให้หน่วยงานใดมีหน้าที่ดูแลโดยตรงเกี่ยวกับแต่ละงานไม่ว่าจะเป็นการตรวจคนเข้าเมือง การดูแลป่าไม้ แหล่งน้ำ ภูเขา จากตัวบทกฎหมายดังกล่าว ทำให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลโดยตรงได้รับการจัดสรรค้ำงบประมาณและอัตรากำลังโดยตรง แต่ในภาคปฏิบัติหน่วยงานเหล่านั้นคงไม่สามารถเข้ามาดูแลและปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงแม้เราจะประกาศแนวทางดำเนินงานในแนวบูรณาการก็ตาม ผลก็ออกมาอย่างที่เห็นเพราะทุกๆ หน่วยยังถือกฎหมายเป็นตัวตั้งอยู่

ผู้เขียนเห็นว่าไม่ว่าจะการจัดการเรื่องคนเข้าเมืองทั้งถูกและผิดกฎหมายเรื่องการจัดการดูแลป่าไม้ แหล่งน้ำ และภูเขา ควรจะได้มีการปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม โดยมีหน่วยงานดูแลเฉพาะและทันกับเหตุการณ์ คงจะหวังพึ่งแนวความคิดการบริหารแบบบูรณาการคงไม่พอและไม่ทันกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเราได้ทันถ่วงที

อนึ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นผู้ดูแลเรื่องทั้งสองหรือผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังกล่าวมาแล้วว่าไม่มีอะไรจะคงที่ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเสมอและปัญหาของบ้านเมืองซึ่งขณะนี้เราเผชิญอยู่ในเรื่องคนเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายการดูแลจัดการเรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่เคร่งครัดจนเกินไปไม่เหมาะสมกับการจัดการในปัจจุบัน ผู้เขียนเห็นว่าบุคคลเหล่านี้จะต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีการจัดการที่เหมาะสมกับเหตุการณ์บ้านเมือง ฉะนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและยินยอมต้อนรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกประการหนึ่งในการจัดการในเรื่องดังกล่าว ผู้เกี่ยวข้องจะต้องยึดแนวทางในการจัดการแบบลักษณะยืดหยุ่นไม่เคร่งครัดจนเกินไปและไม่หย่อนยานจนเกินไปทำให้เกิดความเสียหาย สำหรับการดูแลจัดการเรื่องข้อมูลถือเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งในการจัดการเพราะข้อมูลไม่สมบูรณ์จะทำให้การจัดการขาดประสิทธิภาพ ขอสรุปว่าถึงเวลาแล้วที่กระทรวงมหาดไทยจะต้องหันมาดูแลเรื่องคนเข้าเมืองและเรื่องป่าไม้ ลำน้ำ และภูเขา เสียใหม่ก่อนที่จะสายเกินไป
